

Kulttuurin alan tulevaisuutta selvittävän työryhmän 7. kokous,

Aika: tiistai 1.3. 2022 klo 9.30- 11.45

Paikka: VM, Mariankatu 9, Helsinki, kokoushuonepaja
(mahdollisuus osallistua myös etäyhteydellä)

Osallistujat:

Puumala Tuomo, pj., valtiosihteeri, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
Kaivosoja Riitta, vpj., ylijohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
Anne Brunila, hallituksen puheenjohtaja, Suomen elokuvasäätiö (x)
Pauliina Feodoroff, elokuvaohjaaja, teatteriohjaaja ja käsikirjoittaja (-)
Jukka Ihanus, valtiosihteeri (-)
Juha Itkonen, kirjailija, Taideneuvoston puheenjohtaja (x)
Sari Kaasinen, taiteilija, kulttuuriyrittäjä (x)
Mikko Kosonen, muusikko (x)
Jarkko Lahti, näyttelijä, taiteellinen johtaja (x)
Teemu Mäki, Suomen Taiteilijaseuran puheenjohtaja, kuvataiteilija (x)
Julian Owusu, tanssija (x)
Tommi Saarikivi, toimitusjohtaja, Musiikin edistämissäätiö ry (x)
Johanna Selkee, erityisasiantuntija, Kuntaliitto (x)
Liisa Suvikumpu, toimitusjohtaja, Säätiö ja rahasto ry (x)
Pekka Timonen, Tapahtumateollisuus ry:n puheenjohtaja (x)
Kaisa Paavolainen, toimitusjohtaja, Suomen Teatterit ry (x)

Pysyvät asiantuntijat:

Kaarlo Hildén, rehtori, Taideyliopisto (x)
Rosa Merilainen, toiminnanjohtaja, Kulta ry (x)

Kutsutut asiantuntijat:

Kirsi Siltanen, MDI (x)
Mika Virkkala, Taideyliopisto (x)

Sihteeristö:

Minna Karvonen, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
Esa Pirnes, kulttuuriasianneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
Tapani Sainio, kulttuuriasianneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
Petra Tarjanne, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö (-)
Jorma Waldén, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)

Asialista

1. Kokouksen avaus ja työryhmän työskentelyn tilanne ja tavoitteet

Puheenjohtaja Tuomo Puumala avasi kokouksen.

2. Kulta ry:n Taideyliopiston hankkeiden katsaukset

- Rosa Meriläinen kertoi Kulta ry:n hankkeesta, johon liittyy kokoukselle toimitettu väliraportti. Väliraportti on tässä vaiheessa tiedoksi vain työryhmälle, koska on sovittu, että Kulta-hankkeen raportti julkaistaan tulevaisuustyöryhmän valmistumisen yhteydessä sen liitteenä. Väliraportti sisältää kuvaukset alueellisten tilaisuuksien keskeisistä tuloksista sekä editoidun listauksen 78 toimenpide-esityksistä, jotka näissä on esitetty.
- Kaarlo Hilden, Mika Virkkala ja Kirsi Siltanen esittelivät Taideyliopiston hankkeen havaintoja tuloksia, erityisesti liittyen tämän kokouksen freelancer-teemaan. Hankkeessa on tehty haastatteluja 20 alan toimijan ja asiantuntijan kanssa, suunnattu verkkokysely alan toimijoille vapaan kentän kestävyyttä parantavista toimenpiteistä (157 vastausta), järjestetty kaksi tulevaisuustyöpajaa yhdessä Taideyliopiston FAST45-tutkimushankkeen kanssa (toinen yhdessä Kulta ry:n kanssa taiteen alan organisaatioille ja toinen Taideyliopiston henkilökunnalle ja opiskelijoille). Väliraportti valmistuu lähiaikoina, ja se sisältää myös Cuporen tutkijoiden tutkimus- ja tilastokatsauksen pandemian vaikutuksiin ja keskeisiin ohjaus- ja tukikeinoihin Suomessa ja eurooppalaisissa verrokeissa. Tarkempi raportointi tehdään seuraavassa tulevaisuustyöryhmän kokouksessa.
- Taideyliopiston hankkeessa on tarkasteltu erityisesti alan koulutukseen ja osaamiseen (kyvykkyyksiin) liittyviä haasteita – myös siinä tilanteessa, jos alan rahoitus ei lisäänykään. Käydyssä keskustelussa tuotiin esiin, että osaamista koskevia kysymyksiä on tarkasteltava myös muutoin koulutusjärjestelmää koskevin osin.
- Haasteena tuotiin esiin, että pitäisi saada luotua työpaikkoja myös kulttuurisektorin ulkopuolelle – ja tähän liittyen, että myös alan toimijoille ja toiminnoille pitäisi saada rahoitusta muualtakin kuin kulttuuribudjetista. Tällaisena mahdollisuutena mainittiin mm. innovaatiopolitiikka ja siihen liittyvä rahoitus. Arvoverkkoarkastelu nähtiin hyödyllisenä luovan talouden teeman kannalta.
- Muutoinkin korostettiin eri alojen välisten rajapintojen ja ylittämisten hyödyntämistä. Toisaalta todettiin, että hallinnonalojen väliset raja-aidat eivät näytä käytännössä juurikaan madaltuneen ja on riski, että tiukentuvan resurssikilpailun oloissa ne pikemmin taas korostuvat.
- Silläkin todettiin olevan merkitystä, mitä valtio ja kunnat rahoituksellisesti ja toiminnallisesti tekevät keskenään kulttuurin suhteen – tällöin on hyvä pyrkiä sopimukselliseen yhteistyöhön, jota toteutetaan jo monissa muissa toiminnoissa.
- Tuotiin esiin, että kulttuurin kentällä on tapahtunut selvää muutosta sen suhteen, että nähdään tarpeelliseksi argumentoida kulttuurin puolesta taloudellisin ja hyvinvoinnillisin perustein eikä niinkään taiteen itseisarvon korostamisen näkökulmasta.

3. Teema I Kulttuurin asema ja arvostus – muutokset edellisen kokouksen jälkeen

- Esa Pirnes kertoi teemapaperiin tehdyistä muutoksista, jotka perustuvat viime kokouksessa esitettyihin näkemyksiin sekä neljään kirjallisesti lähetettyyn kommentointiin.
- Puheenjohtaja totesi, että tekstiosuutta on syytä edelleen karsia, koska koko työryhmäraportin ihanepituus on noin 5-6 sivua.

4. Freelancerproblematiikka työryhmän työn kannalta (Teema III)

- Anne Berner ja Tommi Saarikivi esittelivät asiasta valmisteleman muistiot.
- Keskustelussa tuotiin esiin, että vapaan kentän näkökulma työryhmän huomion valintana on hyvä, ja tämän kentän ongelmiin tarvitaan ratkaisuja, erityisesti koskien sosiaaliturvakysymyksiä. Myös tekijänoikeuskysymykset ovat tärkeitä.

- Taiteilijapalkkakysymyksestä on keskusteltu paljon Taideneuvostossa, mutta se ei ole saanut siellä erityisesti kannatusta. Perustuloa pidetään parempana.
- Liittyen loppuraportin laajuuteen (5-6 sivua) esitettiin, että yksityiskohtaisempia esityksiä voitaisiin sisällyttää liitteisiin tai hoitaa linkityksin, jos työryhmän kannalta relevantteja esityksiä on tehty aiemmin muissa yhteyksissä. Freelancertematiikkaan liittyen tällainen on esimerkiksi Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina -työryhmän raportti (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79725>). Myös Taideyliopiston ja Kulta ry:n raportit täydentävät osaltaan esityksiä.
- Muistutettiin, että kulttuurin rooli kestävän vihreän siirtymän edistäjänä on myös huomioitava loppuraportissa. On nähtävä, että kulttuurin alalla on mittava hyödyntämätön potentiaali siirtymän edistäjänä.
- Sihteeristö työstää freelancer-teemasta aineistojen ja käydyn keskustelun pohjalta seuraavan version. Myös kirjallisia kommentteja voi lähettää sihteeristölle.

5. Muut mahdolliset asiat

- Seuraava kokous on ma 28.3. klo 10.30-13.00. Silloin käsitellään kulttuuristen oikeuksien teemaa. Rosa Meriläinen ja Johanna Selkee tekevät siitä muistion käyttäen pohjana myös aiemmin teemasta kirjoitettua luonnosta. Tuolloin esitellään myös tarkemmin Taideyliopiston selvitystyötä.